

Башманівська І. В., бакалавр

Науковий керівник: **Топачевський С. К.**, доцент
кафедри англійської філології та перекладу,
кандидат філологічних наук, ЖДУ ім. Івана Франка

ЛІНГВО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ

Постановка проблеми. Автори політичних промов стикаються з проблемою правильності використання різних мовленнєвих одиниць. Успіх комунікативного завдання залежить від того, чи оратор правильно побудував свою промову. Комунікацію між оратором і аудиторією, контакт між ними створює правильне поєднання фонетичних, лексичних і синтаксичних особливостей.

Умовами спілкування визначаються стилістичні засоби, які використовуються при написанні політичних промов. Вони відрізняються залежно від мети мовця. Частина таких стилістичних прийомів прийшла до нас ще з часів античної риторики.

Мета статті – проаналізувати лінгво-стилістичні особливості англомовних політичних промов відомих політиків.

Виклад основного матеріалу. У загальноприйнятій класифікації стилістичних засобів виділяються дві категорії: фігури заміщення (тропи) і фігури суміщення.

Тропи (фігури заміщення) поділяються на фігури кількості (figures of quantity), базуються на порівнянні об'єктів і явищ, які мають подібні риси (гіпербола, літота тощо) [5, с. 92], та фігури якості (figures of quality), які базуються на перенесенні за суміжністю (метонімія), за схожістю (метафора), за контрастом (іронія) [5, с. 94].

Фігури кількості:

Гіпербола – різновид тропів, який полягає в надмірному перебільшенні характерних властивостей чи ознак певного предмета, явища або дії з метою особливого увиразнення художнього зображення чи виявлення емоційно-естетичного ставлення до нього [6, с. 117]. *One written word is a thou-sand pieces of gold* [2, с. 51].

Мейозис – фігура мовлення, яка умисно применшує певну якість [6, с. 122]. Мейозис може підкреслювати незначність таких якостей предмета, як розмір, обсяг, відстань, час, форму тощо. Комунікативна функція – надання мовленню експресивності [3, с. 47]. Наприклад, *a cat-sizepony, to do a job in two seconds*.

Літота – троп, який полягає у використанні антоніма із запереченням, щоб створити ефект риторичного применшення [6, с. 121]. Наприклад, *it is not unlikely = it is very likely; he was not unaware of = he was quite aware of*. Літота пом'якшує позитивні якості предмета або явища. Завдяки цьому прийому заяви та судження звучать більш делікатно та дипломатично [3, с. 48]. Цей факт пояснює, чому ж цей засіб активно застосовується в політичних промовах.

Фігури якості:

Метонімічна група включає метонімію, синекдоху, перифраз та евфемізм.

Метонімія – різновид тропів, схожий до метафори, у якому значення слів переноситься з одних явищ та предметів на інші за суміжністю [3, с. 43]. Такий зв'язок може бути між предметом і матеріалом, з якого він зроблений, між дією й інструментом цієї дії тощо [1, с. 101]. *The White House has decided* (замість *the President has decided*) *to sign the agreement* [2, с. 50].

Синекдоха – різновид тропів, який реалізується у двох варіантах. Перший варіант – найменування всього об'єкту, згадуючи його частину: *Car-oline lives with Jack under the same roof* (*under the same roof = in the same house*). Другий – використання назви усього об'єкта для позначення його складової частини: *The hall applauded* (*the hall= the people inside*) [3, с. 50].

Перифраз – мовний зворот, який вживається замість звичайної назви об'єкта й полягає в різних формах опису його істотних і характерних ознак. Перифразами можуть бути довільні й фразеологічні словосполучення [6, с. 124]. *Weapons = instruments of destruction, medical men = people in white gowns*. І. Ю. Шкіцька вважає, що перифраз може виконувати такі функції: називну, оцінну, експресивну, функцію уникнення тавтології [10, с. 252].

Евфемізм – це слово або словосполучення, яке застосовується з метою заміни слова з неприємним чи негативним звучанням. Евфемізми роблять мовлення більш культурним, інтелігентним, вихованим. Л. П. Єфімов вважає, що відповідно до сфери використання евфемізми бувають: релігійні,

культурні, політичні (starvation = undernourishment, poor people = less fortunate elements, profit = savings) [3, с. 53].

Політики у своїх промовах нерідко намагаються завуалювати неприємні ситуації, тому вони звертаються до евфемізмів, щоб приховати сувору реальність від суспільства й привабити його обіцянками.

Метафорична група містить метафору, персоніфікацію, алегорію та іронію. Метафора – слово або словосполучення, значення якого переноситься на інший предмет, пов'язаний з предметом, на який зазвичай вказує це слово чи словосполучення рисами подібності або контрастності. *The house was a white elephant*.

Антономазія – уживання власної назви для позначення загального (*he would be a Napoleon of peace*), використання загальних назв або їх частин як власної назви (Mr. Snake). Головна стилістична функція – назвати особу, одночасно охарактеризувавши її [7, с. 98].

Персоніфікація – перенесення людських якостей неживим предметам або абстрактним поняттям: *England expects every man to do his duty* [2, с. 51].

Алегорія – зображення абстрактних ідей та рис за допомогою конкретних предметів чи явищ.

Алюзія – прихована або непряма вказівка чи посилання на людину, подію, річ або частину іншого тексту. Більша частина алюзій базуються на фонових знаннях, які є спільними у автора й читача [4, с. 99].

Іронія – передає розбіжності між змістом того, про що говорить мовець, і його ставленням до цього. Мета іронії – не створити комічний ефект, а виразити несхвалення, осудження, роздратованості чи жалю [9, с. 51].

Коли мовець додає до своєї розмови елементи гумору, це буде одним із способів завоювання прихильності виборців. Політичний діяч постає перед суспільством «своїм хлопцем», якому можна довіряти. Але також не варто забувати про тонку грань, через яку не потрібно переступати. Гумор буде доречним лише при спонтанній комунікації. При заготовленій промові гумор, іронія, сатира чи сарказм може зіграти з оратором страшний жарт.

Крім усіх засобів, які ми вже зазначали вище, варто згадати один із най-важливіших лексичних засобів художнього твору – *enimem*. Саме епітет відіграє роль такого засобу, який має на меті збагатити розповідь новими емоційними чи смисловими нюансами.

Якщо вести мову про **фігури суміщення** (figures of co-occurrence), варто зазначити, що дослідники поділяють їх на *фігури тотожності*, *фігури нерівності* та *фігури контрасту*.

Фігури тотожності (figures of identity) характеризуються поєднанням в контексті синонімічних або близьких одиниць, які відносяться до одного предмета або явища.

Порівняння – троп, який полягає в поясненні одного предмета через інший, за допомогою єднальних сполучників: as, as if, as though, like тощо [6, с. 125].

Фігури нерівності (figures of inequality) базуються на співвідношенні значень слів чи словосполучень, які відрізняються за емоційним забарвленням.

Градація – стилістична фігура, яка полягає в поступовому нагнітанні засобів художньої виразності, з метою підвищення або пониження емоційно-смислової значимості [6, с. 117].

Клімакс – різновид градації, розвивається в поетичному мовленні в напрямку наростання інтонаційно-смислового напруження [6, с. 120]. *To strive, to seek, to find, and not to yield* [2, с. 54].

Антиклімакс – розташування слів у порядку зменшення семантично важливих ознак [6, с. 114]. *If John's eyes fill with tears, you may have no doubt: he has been eating raw onions* [8, с. 70].

Каламбур – стилістична фігура, у якій два різних значення одного слова використовуються для досягнення гумористичного або пародійного ефекту [6, с. 117].

Зевгма – стилістична фігура, яка виникає при об'єднанні однорідних членів речення, переважно підметів, одним дієслівним присудком, який відноситься тільки до одного з цих членів [6, с. 119]. *George possessed two false teeth and a kind heart* [3, с. 71].

Фігури контрасту (figures of contrast) характеризуються поєднанням у контексті двох або більше слів з протилежними значеннями [8, с. 183].

Оксиморон – сполучення різко контрастних, протилежних за значенням слів. *Coward dies many times before his death* [2, с. 51].

Антитеза – вираження протилежних або контрастних ідей, викладених у паралельній конструкції: *She had her husband on her hands, a terrible joy, and and a terrifying burden* [4, с. 118].

Політична промова є сферою широкого використання різноманітних літературних тропів. Саме велика кількість стилістичних прийомів і засобів виразності дозволяє застосовувати їх задля урізноманітнення висловлювання в політичному дискурсі, відповідно до мети спілкування.

Якщо звернути увагу на особливості сприйняття усного мовлення, можна побачити, що речення повинні бути коротшими й простішими, ніж у письмовому. Довгі речення лише ускладнюють розуміння. Науковці доводять, що слухачі більш схильні запам'ятовувати повідомлення, якщо мовні одиниці у ньому підкреслюють основні питання. Тому велика кількість мовних засобів допомагають оратору сконцентрувати увагу аудиторії саме до важливих моментів і питань. Серед найбільш широко розповсюджених

засобів розставлення акцентів у повідомленні є контраст, риторичні запитання, повторення та кульмінація. Крім того, при написанні політичних промов застосовують еліпс (опущення певного члена речення: *If possible, come early*), апозіопезис (незавершене речення, яке може бути викликане припливом почуттів, нездатністю чи небажанням закінчити висловлювання: “Why do you mean – I never said” [4, с. 131]), асиндетон (усунення сполучників з метою збільшення виразності й стислості виразу). При написанні промови також використовують повтори (ефективний лексичний прийом для виділенні головних моментів). Політики досить часто використовують такий спосіб впливу, адже такі повтори допомагають переконати, створити емоційну реакцію, розставити акценти або ж змусити аудиторію щось пригадати. Окрім повторів, використовують також перефразування (restating) – ствердження однієї ідеї декілька разів, але використовуючи різні слова. Проте, варто додати, що більш ефективними є все ж таки повтори.

Застосовуються також анафора (єдинопочаток), епіфора (повтор однакових слів наприкінці фраз), перелічення, інверсія, парцеляція (навмисне розщеплення речень на дрібніші частинки) тощо.

Важливим засобом, який допомагає створити контакт між мовцем і слухачами є риторичне питання. Цей засіб допомагає посилити увагу читача, підвищити емоційність висловлення. Такі запитання не потребують відповіді. Мета риторичних питань – привернути увагу, посилити враження, створити піднесеність тощо. Риторичні запитання вже містять у собі під-казки на відповідь, тому вони лише залучають слухача до міркування й надихають зробити висновки [1, с. 184].

Якщо вести мову про особливості лексичного наповнення англійських політичних промов, варто зазначити, що оратори часто використовують термінологію, нейтральні слова, архаїзми, історизми, книжні слова, які вказують на чистоту мовлення, так звану, відшліфованість, професіоналізм-ми, асонанси, алітерації й тому подібне.

Висновки. Використання різноманітних лексико-стилістичних засобів значно впливає на те, як саме аудиторія сприйме ту чи іншу інформацію. Чіткість структурування промови, правильне розміщення акцентів і виділення головного меседжу, які можна досягти за допомогою використання мовних засобів, є одним із факторів успіху мовця.

Список використаної літератури:

1. Арнольд И. В. Стилистика. Современный английский язык : учебник для вузов / И.В. Арнольд. – М. : Флинта: Наука, 2002. – 384 с.
2. Дворжецька М. П. Фонетика англійської мови: фоностилістика і риторика мовленнєвої комунікації: посібник для студентів вищих навчальних закладів / М.П. Дворжецька, Т.В. Ма-

- кухіна, Л. М. Велікова, О.Є. Снегірьова. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2005. – 208 с.
3. Єфімов Л. П. Стилїстика англійської мови ф дискурсивний аналіз. Навчально-методичний посібник / Л. П. Єфімов, О.А. Ясінецька. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2004. – 240 с.
4. Жуковська В. В. Основи теорії та практики стилістики англійської мови : навчальний посібник / В. В. Жуковська. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. – 240 с.
5. Засоби аргументації у політичному дискурсі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua-referat.com>.
6. Кузнєцова І. В. Вивчаючи стилістику : посібник-практикум / І.В. Кузнєцова. – Житомир : ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. – 132 с.
7. Лотоцька К. Стилїстика англійської мови : навч. посібник / К. Лотоцька. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 278 с.
8. Мороховський А. Н. Стилїстикаанглійского языка / А. Н. Мороховський, О. П. Воробьєва. – Київ : Вища школа, 1984. – 278 с.
9. Подкоритова О. П. Навчально-методичний посібник з риторики / О. П. Подкоритова. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2006. – 264 с.
10. Шкіцька І. Ю. Маніпулятивні тактики позиву: лінгвістичний аспект: монографія / І. Ю. Шкіцька; Терноп. нац. економ. ун-т; За наук. ред. В. М. Бріцин. – К.: ВД Дмитра Бураго, 2012. – 435 с.

Іванчик К. К., магістрант

Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова

Науковий керівник: **Гризоглазова Т. І.**,

професор кафедри педагогіки мистецтва та фортепіанного виконавства,

доцент, кандидат педагогічних наук

НПУ ім. М. П. Драгоманова

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРАКЦІЇ МІЖ ЮНАКАМИ ТА ДІВЧАТАМИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО ТАНЦЮ

Постановка проблеми. Динамічне сьогодення ставить дуже високі вимоги до особистісного розвитку. Взаємодія особистості з оточуючими є важливим фактором її соціального становлення. Становлення і розвиток особистості пов'язані не тільки з прийняттям суспільної ролі та